

Brusel 2. dubna 2024
(OR. en)

8419/24

Interinstitucionální spis:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

NÁVRH

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	27. března 2024
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2024) 143 final
Předmět:	Návrh ROZHODNUTÍ RADY o částečném pozastavení uplatňování Smlouvy o energetické chartě mezi Evropským společenstvím pro atomovou energii (Euratom) a kteroukoli právnickou osobou, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky, a kteroukoli investicí ve smyslu Smlouvy o energetické chartě, která je investicí investora Ruské federace nebo Běloruské republiky

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2024) 143 final.

Příloha: COM(2024) 143 final



EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.3.2024
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o částečném pozastavení uplatňování Smlouvy o energetické chartě mezi Evropským společenstvím pro atomovou energii (Euratom) a kteroukoli právnickou osobou, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky, a kteroukoli investicí ve smyslu Smlouvy o energetické chartě, která je investicí investora Ruské federace nebo Běloruské republiky

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí o částečném pozastavení uplatňování Smlouvy o energetické chartě mezi Euratomem a kteroukoli právnickou osobou, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky anebo pokud tato osoba nevykonává žádnou významnou podnikatelskou činnost na území smluvní strany, kde má sídlo, a kteroukoli investicí ve smyslu Smlouvy o energetické chartě, která je investicí investora Ruské federace nebo Běloruské republiky.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Smlouva o energetické chartě je mnohostranná obchodní a investiční dohoda použitelná na odvětví energetiky, která byla podepsána v roce 1994 a vstoupila v platnost v roce 1998. Upravuje ochranu investic v oblasti energetických materiálů a produktů, obchod s těmito materiály a produkty, jejich tranzit a mechanismy pro urovnávání sporů. Vytváří také rámec pro spolupráci v oblasti energetiky mezi smluvními stranami. EU je smluvní stranou Smlouvy o energetické chartě¹ spolu s Euratomem, řadou členských států, Japonskem, Švýcarskem, Tureckem a většinou zemí západního Balkánu a bývalého SSSR, s výjimkou Ruska² a Běloruska³.

Podle čl. 17 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě si každá smluvní strana vyhrazuje právo odepřít výhody plynoucí z části III Smlouvy o energetické chartě kterékoli právnické osobě, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci třetího státu anebo pokud tato osoba nevykonává žádnou významnou podnikatelskou činnost na území smluvní strany, kde má sídlo. Kromě toho si podle čl. 17 odst. 2 písm. b) Smlouvy o energetické chartě každá smluvní strana vyhrazuje právo odepřít výhody plynoucí z části III Smlouvy o energetické chartě investici, zjistí-li odpírající smluvní strana, že tato investice je investicí investora třetího státu, s nímž nebo vůči němuž odpírající smluvní strana přijímá nebo zachovává opatření, která i) zakazují transakce s investory tohoto státu; nebo ii) by byla narušována nebo obcházena, kdyby výhody plynoucí z části III Smlouvy o energetické chartě byly poskytnuty investorům uvedeného státu nebo jejich investicím.

Od března 2014 EU postupně zavedla sankce proti Ruské federaci, zpočátku v reakci na nezákonnou anexi Krymu a Sevastopolu a záměrnou destabilizaci Ukrajiny. Dne 23. února 2022 EU rozšířila sankce v reakci na uznání území Doněcké a Luhanské oblasti Ukrajiny, která nejsou pod kontrolou vlády, a na nařízení vyslat na tato území ruské ozbrojené síly. Po 24. únoru 2022, v reakci na ruskou vojenskou agresi proti Ukrajině, EU tyto sankce výrazně rozšířila. Na sankční seznam zařadila značný počet jednotlivců a organizací a přijala bezprecedentní opatření s cílem oslabit ekonomickou základnu Ruska, připravit ho o důležité technologie a trhy a výrazně omezit jeho schopnost vést válku.

Souběžně s tím byl rozšířen režim sankcí EU vůči Běloruské republice, a to v reakci na zapojení této země do ruské agrese vůči Ukrajině. Tím se doplňují již zavedené sankce vůči

¹ Rozhodnutí Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 o uzavření Smlouvy o energetické chartě a Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích Evropskými společenstvími (Úř. věst. L 69, 9.3.1998, s. 1).

² Na mimořádném zasedání Konference energetické charty dne 24. června 2022 byl Ruské federaci odňat status pozorovatele.

³ Na mimořádném zasedání Konference energetické charty dne 24. června 2022 byl Bělorusku odňat status pozorovatele a možnost prozatímního provádění Smlouvy o energetické chartě.

Běloruské republice. Tento režim sankcí spočívá v řadě finančních, hospodářských a obchodních opatření.

Ruská federace ani Běloruská republika nejsou smluvními stranami Smlouvy o energetické chartě. Investoři z těchto zemí by však mohli využít společností usazených na území smluvní strany Smlouvy o energetické chartě k tvrzení, že Euratom nebo jeho členské státy jednaly způsobem neslučitelným se závazky v oblasti ochrany investic podle Smlouvy o energetické chartě, a zahájit tak řízení o urovnávání sporů mezi investorem a státem proti Euratomu nebo jeho členským státům.

Činnosti Euratomu a jeho členských států jsou v souladu se Smlouvou o energetické chartě a dalšími příslušnými dohodami a nároky týkající se těchto opatření jsou v každém případě vyloučeny podle platných nástrojů a obecného mezinárodního práva. Bez ohledu na to je vhodné učinit doplňující procedurální kroky, aby se zabránilo řízení o urovnávání sporů mezi investorem a státem proti Euratomu nebo jeho členským státům podle Smlouvy o energetické chartě.

3. NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ

Článek 17 Smlouvy o energetické chartě umožňuje smluvním stranám odepřít výhody plynoucí z ustanovení o ochraně investic uvedených v Smlouvě o energetické chartě investorům z nesmluvních stran, kteří usilují o zneužití Smlouvy o energetické chartě podáváním investičních nároků prostřednictvím schránkových společností nebo opatření, která se týkají sankcí („odepření výhod“).

Je vhodné uplatnit čl. 17 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě a odepřít výhody plynoucí z části III Smlouvy o Energetické chartě kterékoli právnické osobě, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky anebo pokud tato osoba nevykonává žádnou významnou podnikatelskou činnost na území smluvní strany, kde má sídlo. Je rovněž vhodné odepřít tyto výhody kterékoli investici ve smyslu Smlouvy o energetické chartě, která je investicí investora Ruské federace nebo Běloruské republiky za okolností uvedených v čl. 17 odst. 2 písm. b).

Odepření výhod podle článku 17 znamená částečné pozastavení Smlouvy o energetické chartě a Komise by je měla provést vydáním veřejného prohlášení jménem Euratomu a všech členských států, které jsou smluvními stranami Smlouvy o energetické chartě.

4. PRÁVNÍ ZÁKLAD

Smlouva o Euratomu neobsahuje žádné ustanovení rovnocenné čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU pro rozhodnutí Rady o pozastavení uplatňování dohody. Pokud má být dohoda uzavřena Euratomem, jako je Smlouva o energetické chartě, pozastavena, použijí se postupy stanovené v článku 101 Smlouvy o Euratomu.

V čl. 101 prvním pododstavci Smlouvy o Euratomu se stanoví: „*Společenství se může v rámci své pravomoci zavazovat prostřednictvím dohod nebo smluv s třetí zemí, mezinárodní organizací nebo příslušníkem třetí země*“.

V čl. 101 druhém pododstavci Smlouvy o Euratomu se stanoví: „*Jednání o těchto dohodách a smlouvách vede Komise podle směrnic Rady; uzavírá je Komise se schválením Rady, která se usnáší kvalifikovanou většinou*.“

Uplatnění článku 17 Smlouvy o energetické chartě vede k částečnému pozastavení Smlouvy o energetické chartě, konkrétně její části III o podpoře a ochraně investic, vůči investorům z

Ruské federace a Běloruské republiky. Právním základem navrhovaného rozhodnutí je proto čl. 101 druhý pododstavec Smlouvy o Euratomu.

5. ZVEŘEJNĚNÍ ZAMÝŠLENÉHO AKTU

Vzhledem k tomu, že prohlášení podle článku 17 Smlouvy o energetické chartě pozastaví uplatňování uvedené smlouvy Euratomem a všemi členskými státy, které jsou smluvními stranami Smlouvy o energetické chartě, je vhodné je zveřejnit v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o částečném pozastavení uplatňování Smlouvy o energetické chartě mezi Evropským společenstvím pro atomovou energii (Euratom) a kteroukoli právnickou osobou, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky, a kteroukoli investicí ve smyslu Smlouvy o energetické chartě, která je investicí investora Ruské federace nebo Běloruské republiky

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na čl. 101 druhý pododstavec této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Smlouva o energetické chartě (dále jen „dohoda“) byla uzavřena Euratomem rozhodnutím Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 o uzavření Smlouvy o energetické chartě a Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích Evropskými společenstvími (Úř. věst. L 69, 9.3.1998, s. 1) a vstoupila v platnost dne 16. dubna 1998.
- (2) Podle čl. 17 odst. 1 dohody si každá smluvní strana vyhrazuje právo odepřít výhody plynoucí z části III dohody kterékoli právnické osobě, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci třetího státu anebo pokud tato osoba nevykonává žádnou významnou podnikatelskou činnost na území smluvní strany, kde má sídlo.
- (3) Podle čl. 17 odst. 2 písm. b) dohody si každá smluvní strana vyhrazuje právo odepřít výhody plynoucí z části III dohody investici, zjistí-li odpírající smluvní strana, že tato investice je investicí investora třetího státu, s nímž nebo vůči němuž odpírající smluvní strana přijímá nebo zachovává opatření, která i) zakazují transakce s investory tohoto státu; nebo ii) by byla narušována nebo obcházena, kdyby výhody plynoucí z části III dohody byly poskytnuty investorům uvedeného státu nebo jejich investicím.
- (4) Unie postupně zavedla omezující opatření (sankce) proti Ruské federaci, zpočátku v reakci na nezákonnou anexi Krymu a Sevastopolu a záměrnou destabilizaci Ukrajiny. Unie rozšířila sankce v reakci na uznání území Doněcké a Luhanské oblasti Ukrajiny, která nejsou pod kontrolou vlády, a na nařízení vyslat na tato území ruské ozbrojené síly. V reakci na ruskou vojenskou agresi proti Ukrajině Unie tyto sankce výrazně rozšířila.
- (5) Souběžně s tím byl rozšířen režim sankcí EU vůči Běloruské republice, a to v reakci na zapojení této země do ruské agrese vůči Ukrajině.
- (6) Ruská federace ani Běloruská republika nejsou smluvními stranami dohody. Investoři z těchto zemí by se však mohli pokusit využít společností usazených na území smluvní strany dohody k tvrzení, že Euratom nebo jeho členské státy jednaly způsobem neslučitelným se závazky v oblasti ochrany investic podle Smlouvy o energetické

chartě, a zahájit tak řízení o urovnávání sporů mezi investorem a státem proti Euratomu nebo jeho členským státům.

- (7) Činnosti Euratomu a jeho členských států jsou v souladu se Smlouvou o energetické chartě a dalšími příslušnými dohodami a nároky týkající se těchto opatření jsou v každém případě vyloučeny podle platných nástrojů a obecného mezinárodního práva. Bez ohledu na to je vhodné učinit doplňující procedurální kroky, aby se zabránilo řízení o urovnávání sporů mezi investorem a státem proti Euratomu nebo jeho členským státům podle Smlouvy o energetické chartě.
- (8) Článek 17 dohody umožňuje smluvním stranám odepřít výhody plynoucí z ustanovení dohody týkající se ochrany investic investorům z nesmluvních stran, kteří usilují o zneužití dohody podáváním investičních nároků ve výše uvedených situacích („odepření výhod“).
- (9) Je vhodné uplatnit čl. 17 odst. 1 dohody na kteroukoli právnickou osobu, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky anebo pokud tato osoba nevykonává žádnou významnou podnikatelskou činnost na území smluvní strany, kde má sídlo. Je rovněž vhodné uplatnit čl. 17 odst. 2 písm. b) na kteroukoli investici ve smyslu dohody, která je investicí investora Ruské federace nebo Běloruské republiky za okolností popsanych v uvedeném ustanovení.
- (10) Odepření výhod podle článku 17 dohody znamená částečné pozastavení dohody a Komise by je měla provést vydáním veřejného prohlášení jménem Euratomu a všech členských států, které jsou smluvními stranami dohody, uvedeného v příloze tohoto rozhodnutí,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Schvaluje se, aby Evropské společenství pro atomovou energii odepřelo podle čl. 17 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě výhody plynoucí z části III uvedené dohody kterékoli právnické osobě, pokud tuto osobu vlastní nebo kontrolují občané nebo státní příslušníci Ruské federace nebo Běloruské republiky anebo pokud tato osoba nevykonává žádnou významnou podnikatelskou činnost na území smluvní strany, kde má sídlo.
2. Schvaluje se, aby Evropské společenství pro atomovou energii odepřelo podle čl. 17 odst. 2 písm. b) Smlouvy o energetické chartě výhody plynoucí z části III uvedené dohody kterékoli investici investora Ruské federace nebo Běloruské republiky za okolností popsanych v uvedeném ustanovení.

Článek 2

Schvaluje se, aby Komise vydala prohlášení uvedené v příloze.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Komisi.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*